Förklarande anmärkning som åtföljer det offentliga samrådet om översynen av meddelandet om viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse

Avsikten med denna anmärkning är att klargöra syftet med och räckvidden för förslaget om en revidering av kommissionens meddelande om kriterier vid bedömningen av förenligheten med den inre marknaden hos statligt stöd för att främja genomförandet av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse (*meddelandet om viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse*). Anmärkningen åtföljer det offentliga samrådet om utkastet till det reviderade meddelandet om viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse. Samrådet kommer att pågå under en period på åtta veckor.

Enskilda, organisationer, företag och offentliga myndigheter uppmanas att lämna synpunkter på kommissionens förslag om ett reviderat meddelande om viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse. Utöver samrådet kommer ett sammanträde att hållas med medlemsstaterna, för att samla in deras synpunkter på utkastet till meddelande om viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse.

Berörda parter uppmanas att lämna sina kommentarer i elektroniskt format och bör tydligt ange om svaret är konfidentiellt. Om så är fallet bör en icke-konfidentiell version, som kan offentliggöras på GD Konkurrens webbplats, också lämnas in. Fullständiga kontaktuppgifter finns på webbsidan för det offentliga samrådet.

1. Bakgrund

Viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse kan bidra till att nå unionens strategiska mål, särskilt med tanke på projektens positiva spridningseffekter. Dessa projekt gör det möjligt att samla medlemsstater och berörda parter i hela unionen för att övervinna allvarliga marknadsmisslyckanden eller systemfel och samhällsutmaningar som inte kan åtgärdas på annat sätt.

I 2014 års meddelande om viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse[1] fastställs villkoren för att ett statligt stöd till genomförandet av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse ska kunna anses vara förenligt med den inre marknaden, enligt artikel 107.3 b i fördraget.

Under 2019 inledde kommissionen en utvärdering av meddelandet om viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse inom ramen för kontrollen av ändamålsenligheten[2] hos paketet för modernisering av det statliga stödet från 2012, för att bedöma huruvida reglerna fortfarande lämpade sig för ändamålet. Resultaten visade att reglerna överlag fungerade bra, men att vissa punktvisa justeringar behövde göras för följande period.

Den 11 december 2019 offentliggjorde kommissionen meddelandet om den europeiska gröna given, i vilket den politik som ska göra Europa till världens första koldioxidneutrala kontinent vid 2050 beskrevs. För att den gröna given ska leda till resultat måste åtgärder vidtas i alla sektorer.

Den 19 februari 2020 presenterades dessutom EU:s digitala strategi, som syftar till att få den digitala omställningen att fungera för människor och företag och samtidigt bidra till att målen om ett klimatneutralt Europa vid 2050 uppnås.

Den tvådelade omställningen till en grön och digital ekonomi kräver också en anpassning av de nuvarande reglerna för statligt stöd.

[1] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:52014XC0620(01)
[2] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/IP_19_182

Meddelandet om viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse upphör att gälla i slutet av 2021[3]. Antagandet av det nya meddelandet om viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse planeras ske under andra halvåret 2021.

2. Föreslagna ändringar i utkastet till meddelande om viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse

Översynen av meddelandet om viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse bygger till stor del på de resultat, bevis och uppgifter som samlats in i samband med utvärderingen av meddelandet, inbegripet ett riktat samråd och det offentliga samrådet om alla de regler som omfattades av kontrollen av ändamålsenligheten[4]. Den erfarenhet som kommissionen har förvärvat genom sin beslutspraxis har också varit av betydelse, särskilt tre beslut gällande olika forsknings- och innovationsprojekt (ett om mikroelektronik, som godkändes i december 2018, och två om batterivärdekedjan, som godkändes i december 2019 respektive januari 2021). Dessutom måste meddelandet uppdateras för att beakta nya, viktiga politiska prioriteringar, såsom den gröna given och den digitala strategin.

Utvärderingsresultaten tydde på att meddelandet om viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse överlag lämpar sig för sitt ändamål. Det har i synnerhet visat sig vara ett lämpligt instrument för att underlätta framväxten av viktiga gränsöverskridande, integrerade och samarbetsinriktade projekt i strategiska värdekedjor som främjar det gemensamma europeiska intresset.

I detta avseende förefaller det som om ersättandet av de tidigare sektorsspecifika reglerna för bedömning av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse med riktade och tvärvetenskapliga riktlinjer har uppnått målet att klargöra urvalskriterierna och förenlighetskriterierna för statligt stöd till viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse och förbättra förutsägbarheten i kommissionens bedömning.

Utkastet till meddelande om viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse är i huvudsak oförändrat jämfört med 2014 års meddelande, men revideras med inriktning på följande områden:

<u>Öppenhet och delaktighet</u>

Det förefaller som om de befintliga kraven för stödberättigande (t.ex. ett minsta antal medlemsstater för att ett projekt ska betraktas som ett viktigt projekt av gemensamt europeiskt intresse) och positiva indikatorer (t.ex. öppenhet) inte är tillräckliga för att säkerställa att projekten utformas på ett fullständigt öppet och inkluderande sätt.

Det förefaller därför lämpligt att öka det minsta antalet deltagande medlemsstater något, samtidigt som ett mindre antal fortsatt kan godkännas när detta motiveras av projektets art. Det förefaller även lämpligt att kräva att alla medlemsstater måste ges en faktisk möjlighet att delta i ett framväxande projekt (se punkterna 17 och 18 i utkastet till meddelande).

<u>De små och medelstora företagens roll</u>

[3] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/ip_20_1247
[4] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/2044-Fitness-check-of-2012-State-aid-modernisation-package-railways-guidelines-and-short-term-export-credit-insurance/public-consultation

Flera små och medelstora företag har deltagit i de tre integrerade FoUI-projekt av gemensamt europeiskt intresse som godkänts sedan 2014. Reglerna i meddelandet om viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse tar dock inte upp dessa företags situation.

Med tanke på den särskilda roll som små och medelstora företag spelar i EU:s ekonomi är det viktigt att de kan delta i viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse och dra nytta av dem. Då det i princip är mindre sannolikt att mindre stödbelopp som utgår till exempelvis små och medelstora företag snedvrider konkurrensen på ett otillbörligt sätt, är det lämpligt att införa en princip om proportionell bedömning (se punkt 5 i utkastet till meddelande).

Vidare är det även lämpligt att uppmuntra till samarbete mellan stora företag som deltar i viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse och små och medelstora företag i olika medlemsstater, för att se till att små och medelstora företag drar nytta av dessa projekt i större utsträckning (se punkt 22 d i utkastet till meddelande).

Återspegling av EU:s nuvarande prioriteringar och strategier

Det befintliga meddelandet om viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse återspeglar inte till fullo den senaste tidens utveckling av EU-politiken, i synnerhet inte den europeiska gröna given, den digitala strategin och industristrategin/strategin för små och medelstora företag.

Därför anses det nödvändigt att lägga till hänvisningar till mer aktuella initiativ (se punkterna 4, 5 och 15 i utkastet till meddelande).

Det förefaller även lämpligt att nämna möjligheten att, inom ramen för meddelandet om viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse, bedöma stora gränsöverskridande projekt som rör hälsa eller digitalisering och som är av stor betydelse för unionens strategier på dessa områden (se punkt 26 i utkastet till meddelande).

Förhindra negativa effekter av stödet och säkerställa stödets proportionalitet

För att viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse ska få en ännu starkare europeisk karaktär och för att säkerställa överensstämmelse med EU:s sammanhållningspolitik är det lämpligt att införa särskilda bestämmelser avseende omlokalisering av verksamheter (se punkt 49 i utkastet till meddelande).

För den händelse att ett projekt genererar extra nettointäkter till följd av stödet, är det lämpligt att införa en bestämmelse om möjligheten för kommissionen att begära lämpliga clawback-mekanismer (se punkt 37 i utkastet till meddelande), för att säkerställa att stödet förblir proportionerligt. Det är också lämpligt att kräva en betydande samfinansiering från stödmottagaren (se punkt 20 i utkastet till meddelande).

Andra förtydliganden och uppdateringar

Med hänsyn till de begäranden om klargöranden som framfördes under de samråd som genomfördes inom ramen för kontrollen av ändamålsenligheten, och mot bakgrund av beslutspraxis, förefaller det lämpligt att uppdatera, i någon mån revidera eller omstrukturera vissa bestämmelser i meddelandet om viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse, särskilt när det gäller följande: Definitionen av ”integrerat projekt” (se punkt 13 i utkastet till meddelande om viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse). Förekomsten av marknadsmisslyckanden, systemfel eller samhällsutmaningar (se punkt 16 i utkastet till meddelande om viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse). Definitionen av ”den första industriella användningen” (se punkt 25 i utkastet till meddelande om

viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse). Bedömningen av kontrafaktiska scenarier (se punkt 32 i utkastet till meddelande om viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse). Kumulering (se punkt 36 i utkastet till meddelande om viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse). Öppenhet (se punkterna 50 och 51 i utkastet till meddelande om viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse).